



## LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,  
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. [rastine@tm.lt](mailto:rastine@tm.lt), <https://tm.lrv.lt>.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

---

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo  
ir sporto ministerijai

2023-10-  
Į 2023-09- Nr.

### DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72<sup>1</sup> STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktą [Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72<sup>1</sup> straipsnio pakeitimo įstatymo projektą](#), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Įstatymo projektu siūloma Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 72<sup>1</sup> straipsnio nuostatas papildyti formuluote „kiti tyrėjai“. Atkreipiame dėmesį, kad šios formulės, t.y. „kiti tyrėjai“ atsisakoma nuo 2024 m. sausio 1 d., priėmus Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72<sup>1</sup>, 73, 75<sup>3</sup>, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64<sup>1</sup> straipsniu įstatymą Nr. XIV-1257 (kartu su vėlesniais šio įstatymo pakeitimais) (toliau – įstatymas Nr. XIV-1257).

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 139 punkte nustatyta, kad jeigu teisės aktas buvo pakeistas ir pakeitimai dar neįsigalioję, tačiau reikia keisti kai kuriuos neįsigaliojusio teisės akto straipsnius, jų dalis ar punktus, tokiu atveju keičiamas dar neįsigaliojęs teisės aktas. Atsižvelgiant į tai, bei siekiant inkorporuoti siūlomus pakeitimus į Įstatymą, turi būti keičiamas įstatymo Nr. XIV-1257 24 straipsnis, kuriame turi būti dėstomi siūlomi 72<sup>1</sup> straipsnio pakeitimai.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymas Nr. XIV-1257 šiuo metu yra keičiamas (TAIS Nr. 23-14232), siūlytina įvertinti abiejų projektų apjungimo galimybę ir tikslingumą.

Pažymėtina, kad Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 71, 72, 72<sup>1</sup>, 73, 75<sup>3</sup>, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64<sup>1</sup> straipsniu įstatymo projekto aiškinamajame rašte buvo nurodyta, kad: „4 straipsnio 17 dalyje, 60 straipsnio 1 dalyje, 71 straipsnio 3 dalyje, 72<sup>1</sup> straipsnio 1, 8, 10, 11, 15 dalyse, 73 straipsnio 1,2 dalyse apibrėžiant mokslo ir studijų personalą, akademinę bendruomenę, reglamentuojant kitus su mokslo ir studijų personalu, akademinė bendruomene susijusius straipsnius yra vartojama sąvoka „kiti tyrėjai“; „Įstatymo projekte siūloma koreguoti sąvokos „mokslo ir studijų institucijų personalas“ apibrėžtį, išbraukiant žodžius „kiti tyrėjai“, atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekte yra baigtinis mokslo ir studijų institucijos tyrėjų (dėstytojai ir mokslo darbuotojai) sąrašas“.

Siūlytina įvertinti, ar, priėmus siūlomus pakeitimus, nebus pažeistas teisėkūros sistemiškumo principas, reiškiantis, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje. Įstatymo (redakcija, įsigaliosianti 2024 m. sausio 1 d.) 64<sup>1</sup> straipsnyje nurodyta, kad mokslo ir studijų institucijų tyrėjų karjerą sudaro keturios šiame straipsnyje išvardintos pakopos, 66 straipsnyje nustatyta, kad mokslo ir studijų institucijų tyrėjai gali užimti šias mokslo darbuotojų pareigybes: vyriausiojo mokslo darbuotojo, vyresniojo mokslo darbuotojo, mokslo darbuotojo, mokslininko stažuotojo, jaunesniojo mokslo darbuotojo (kitų tyrėjų kategorijos šiame straipsnyje nėra). Priėmus siūlomus pakeitimus „kiti tyrėjai“ bus minimi tik viename straipsnyje, nei aukščiau nurodytuose 64<sup>1</sup>, 66 straipsniuose, nei kituose Įstatymo straipsniuose tokios kategorijos, kaip „kiti tyrėjai“ nebus, tad praktikoje gali kilti neaiškumų dėl Įstatymo nuostatų taikymo.

Atsižvelgiant į tai, būtų tikslinga atsisakyti siūlomų keitimų (72<sup>1</sup> straipsnio papildymo „kitų tyrėjų“ kategorija), vietoj to Įstatymo Nr. XIV-1257 baigiamosiose nuostatose pasisakyti apie tai, koks pareiginės algos koeficientų intervalas bus taikomas nuo 2024 m. sausio 1 d. ir nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. Įstatymo (redakcija iki 2024 m. sausio 1 d.) 72<sup>1</sup> straipsnio 5 dalies 5 punkte nurodytam „tyrėjui“. Kartu siūlytina tikslinti 72<sup>1</sup> straipsnio pavadinimą, išbraukiant žodžius „ir kitų tyrėjų“.

Kartu siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga Įstatymo Nr. XIV-1257 baigiamosiose nuostatose nustatyti, kad mokslo ir studijų institucijos iki tam tikro nustatyto termino panaikina tyrėjų pareigybes, kurios nėra priskirtos prie 66 straipsnio 1 dalyje nurodytų mokslo darbuotojų pareigybių ir kad atitinkamas „tyrėjų“ pareigas einantys asmenys suėjus nustatytam terminui mokslo ir studijų institucijų nustatyta tvarka atleidžiami iš darbo arba perkeliama į Įstatymo 66 straipsnio 1 dalyje nurodytas mokslo darbuotojų pareigas, administracijos ar kitų darbuotojų pareigas.

Jeigu siekiama nustatyti, kad mokslinių tyrimų institutai gali steigti kitas tyrėjų pareigybes (t.y. pareigybes, nenurodytas 66 straipsnio 1 dalyje) ir į šias pareigybes priimti asmenis nuo 2024 m. sausio 1 d. – įstatymas turėtų būti peržiūrėtas ir patikslintas sistemiškai, t.y. neužtenka keisti tik 72<sup>1</sup> straipsnį (iš esmės reikėtų atsisakyti atitinkamų įstatymo Nr. XIV-1257 nuostatų įsigaliojimo ir palikti galioti šiuo metu galiojančias įstatymo nuostatas, pvz. 4 straipsnio 17 dalį, kurioje nustatyta, kad mokslo ir studijų institucijų personalas – mokslo ir studijų institucijų dėstytojai, mokslo darbuotojai, *kiti tyrėjai*, administracija ir kiti darbuotojai, 66 straipsnio 8 dalį – „Kitas tyrėjų pareigybes nustato mokslo ir studijų institucijos“ ir kt.)

2. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad Projektu siūloma atsisakyti apribojimo valstybinių mokslinių tyrimų institutų direktoriams papildomai dirbti tik pedagoginį ar mokslinį darbą. Įstatyme siūlomi tokie keitimai: „9. Institutų direktoriai gali dirbti ~~mokslinį ir pedagoginį~~ **papildomą** darbą pagal instituto savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (juridinio asmens dalyvių susirinkimo) ir direktoriaus susitarimą dėl papildomo darbo, fiksuojamą darbo sutartyje. <...>“.

Mūsų nuomone, galiojančio įstatymo 72<sup>1</sup> straipsnio 9 dalis nedraudžia mokslinių tyrimų institutų direktoriams pagal darbo sutartį dirbti įmonėse, įstaigose, organizacijose, nepaisant jų nuosavybės formos, teisinės formos, veiklos pobūdžio, ir gauti už šį darbą darbo užmokestį ar atlyginimą, taip pat užsiimti kita veikla ir gauti už ją pajamas. Aptariama nuostata, mūsų nuomone, kalba apie galimybę dirbti mokslinį ir pedagoginį darbą toje pačioje darbovietėje, t.y. tame pačiame mokslinių tyrimų institute, kuriame asmuo eina direktoriaus pareigas (susitarimą dėl papildomo darbo fiksuojant darbo sutartyje). Jeigu Projekto rengėjų tikslas yra numatyti galimybę dirbti papildomą darbą (nebūtinai mokslinį ar pedagoginį) mokslinių tyrimų institute, kuriame asmuo eina direktoriaus pareigas, siekiant aiškumo, siūlytina šį aspektą aiškiai pažymėti

aiškinamajame rašte. Kartu atkreipiame dėmesį į Įstatymo 67 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad: „Administraciją sudaro mokslo ir studijų institucijų darbuotojai, išskyrus aukštųjų mokyklų akademinių padalinių, kurie įeina į kitų akademinių padalinių sudėtį, ir mokslinių tyrimų institutų akademinių padalinių vadovus, kurie turi teisę pagal savo kompetenciją duoti privalomus nurodymus sau pavaldiems darbuotojams. Be administracinių pareigų, jie gali dirbti pedagoginį ir (arba) mokslinį darbą” ir kurios nesiūloma keisti (siūlytina įvertinti, ar aptariama nuostata neturėtų būti pakeista).

3. Redakcinės ir teisės technikos pastabos pateiktos darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska